

Koulun koon ja luokan koon vaikutus oppilaan hyvinvointiin, osallisuuden yhteenkuuluvuuden ja yksinäisyyden tunteen kokemiseen

Osallisuuteen ja yhteisöön kuulumiseen vaikuttavat tekijät

Osallisuuden kokeminen ja yhteisöön kuuluminen ovat merkittäviä hyvinvointiin yhteydessä olevia tekijöitä. Tarkastelimme näihin yhteydessä olevia tekijöitä vuonna 2021 Kuopiossa toteutetun kouluterveyskyselyn koulukohtaisten tulosten pohjalta. Tarkastelussa käytettiin SPSS-ohjelmaa ja korrelaatiokertoimia.

Tulosten mukaan tunne koulu- ja luokkayhteisöön kuulumisesta oli yhteydessä vahvempiin vaikuttamisen mahdollisuuksiin koulutyöhön (Taulukot 1 ja 2). Koulu- ja luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne oli sekä ala- että yläkoululaisilla yhteydessä myös koulukiusaamiseen ja yläkoululaisilla lisäksi sosiaaliseen ahdistuneisuuteen.

Taulukko 1. Koulu- ja luokkayhteisöön kuulumisen tunteeseen yhteydessä olevat tekijät alakoulun oppilailla.

	Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä	Kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä	Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä
Osallistunut/hyvät vaikutusmahdollisuudet			
Koulun asioiden suunnitteluun	*	*	
Koulun yhteisten sääntöjen suunnittelu	*		*
Oppituntien sisällön suunnittelu	**	**	**
Välituntitoiminnan suunnittelu	*	**	
Koulun piha-alueiden suunnitteluun	**	**	
Kouluruokailun suunnitteluun	*	**	*
Koulun tapahtumien suunnitteluun	**	**	
Yksinäisyyden kokeminen			
Tuntee itsensä yksinäiseksi			
On yksinäinen välitunnilla			
Koulukiusaaminen			
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa			**
Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukuvuoden aikana			
Ei ole osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen			*
Koulun oppilasmäärä			
*Korrelaation voimakkuus,			
Voimakas	Kohtalainen	Ei ole/heikko	Kohtalainen
			käänteinen
* p< 0,05	** p< 0,01		Voimakas käänteinen

Taulukko 2. Koulu- ja luokkayhteisöön kuulumisen tunteeseen yhteydessä olevat tekijät yläkoulun oppilailla.

	Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä	Kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä	Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä
Osallistunut/hyvät vaikutusmahdollisuudet			
Koulun yhteisten sääntöjen laatimiseen			
Oppituntien järjestämiseen			
Välituntitoiminnan ja taukojen suunnittelu ja toteutus			
Koulun tilojen suunnitteluun ja siisteyteen	*	**	
Kouluruokailuun			
Koulun tapahtumien järjestämiseen			
Tuntee itsensä yksinäiseksi			**
Sosiaalinen ahdistuneisuus			
Koulukiusaaminen			
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa			
Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukuvuoden aikana			**
Ei ole osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen			
Koulun oppilasmäärä			

Koulun koon (oppilasmäärä) yhteys osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemiseen

Lisäksi tarkasteltiin koulun koon (oppilasmäärä) yhteyttä yhteenkuuluvuuden tunteen, osallisuuden, ja yksinäisyyden tunteen kokemiseen sekä koulukiusaamiseen (Taulukko 3). Koulun oppilasmäärään liittyvää tarkastelua nähtiin tarpeelliseksi toteuttaa, sillä koulun oppilasmäärä nousee usein keskusteluun tarkasteltavana olevien teemojen osalta.

Tulosten mukaan oppilasmäärältään isompi koulu koko on yhteydessä vähäisempään mahdollisuuteen osallistua koulun tapahtumien suunnitteluun yläkoulussa. Alakoulun osalta oppilasmäärältään isompi alakoulun koko on yhteydessä siihen, ettei oppilasta ole kiusattu lainkaan lukuvuoden aikana.

Taulukko 3. Alakoulun ja yläkoulun oppilasmäärän yhteys yhteenkuuluvuuden tunteen, osallisuuden, ja yksinäisyyden tunteen kokemiseen sekä koulukiusaamiseen

			Oppilasmäärä	
			Alakoulu	Yläkoulu
Yhteenkuuluvuuden kokeminen				
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu -eikä luokkayhteisöä				
Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä				
Kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä				
Osallistunut/hyvät vaikutusmahdollisuudet				
Koulun yhteisten sääntöjen laadinta				
Oppituntien suunnitteluun/järjestämiseen				
Piha-alueiden suunnitteluun/tilojen suunnitteluun ja siistimiseen				
Kouluruokailun suunnitteluun/kouluruokailuun				
Koulun tapahtumien suunnitteluun/järjestämiseen				*
Yksinäisyyden kokeminen				
Tuntee itsensä yksinäiseksi				
On yksinäinen välitunnilla				-
Koulukiusaaminen				
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa				
Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukuvuoden aikana			*	
Ei ole osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen				
Korrelaation voimakkuus				
Voimakas		Kohtalainen	Ei ole/heikko	Kohtalainen käänteinen
* p< 0,05		** p< 0,01		Voimakas käänteinen
			** p< 0,01	* p< 0,05

Tulosten pohjalta näyttäytyy, että yhteisöllisyyden edistämiseksi on tarpeellista panostaa osallisuuden edistämiseen kouluissa sekä yksinäisyyden ja kiusaamisen ehkäisyyn. Koulun oppilasmäärällä ei sen sijaan nähty olevan niinkään vaikutusta. Voidaankin olettaa, että koulun oppilasmäärää merkityksellisempi tekijä on koulun toimintakulttuuri.

Tulosten tulkinnassa on syytä huomioida, että aineiston pienen koon vuoksi tulokset ovat suuntaa antavia.